

Nr 631

Av herr **Engkvist m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 143, med förslag till förordning om ändring i rusdrycksförsäljningsförordningen den 26 maj 1954 (nr 521), m. m.*

I proposition nr 143 vid årets riksdag föreslås, bland annat, den förändring i nu gällande rusdrycksförsäljningsförordning, att ett starköl med en alkoholhalt av 3,6 viktprocent för framtiden skall få säljas i det stora antal livsmedelsbutiker i olika delar av landet, som i överensstämmelse med reglerna i 1954 års ölförsäljningsförordning förvärvat rätt till försäljning av vanligt öl (högst 2,8 viktprocent).

Det uppgivna syftet för denna djupgående förändring av vad som beslöts år 1954 är att fortsätta den strävan att inrikta konsumtionen på svagare alkoholdrycker, som enligt departementschefen har präglats 1944 års nykterhetskommitté och 1954 års riksdag.

Något belägg för att detta syfte skulle kunna nås i den av departementschefen förordade ordningen kan emellertid icke hämtas ur vare sig nykterhetskommitténs undersökningar eller dess förslag.

Av nykterhetskommitténs statistiska undersökningar framgår till en början, att de svagare alkoholdryckerna både i Sverige (del I s. 59—65) och i andra länder (del IV, många ställen) icke i nämnvärd omfattning förtäres i *stället för utan tillsammans med* spritdrycker. Starka och svaga alkoholdrycker är med andra ord icke med varandra tävlande utan varandra kompletterande varor. Under halvseklet 1851—1900 ökade exempelvis i Frankrike vinförbrukningen från 60 till 130 liter, eiderförbrukningen från 13 till 39 liter, ölförbrukningen från 16 till 25 liter per invånare. Samtidigt steg emellertid spritförbrukningen från 4 till nära 9 liter per invånare (nykterhetskommittén del IV, s. 92). Med hänsyn till innebörden av detta omfattande statistiska material fann nykterhetskommittén visserligen en förskjutning till svagare alkoholdrycker önskvärd men betvivlade att en sådan förskjutning kunde åvägbringas endast genom åtgärder av det slag som nu föreslås (del V sid. 116):

Mot bakgrund av det anförda kan man fråga sig om det inte skulle vara önskvärt att även i vårt land ansträngningar gjordes för att åstadkomma en förskjutning av konsumtionsvanorna mot svagare dryckessorter. Enligt nykterhetskommitténs mening skulle en sådan förskjutning vara önskvärd. Det torde dock inte vara tillräckligt att enbart uppmuntra bruket av svagare drycker — t. ex. genom skattelindring eller slopande av restriktioner. Man riskerar i så fall att få endast det resultatet att konsumtionen av svagare drycker ökar, medan de starkare dryckerna fortfarande konsumeras som förut. För att nå ett verkligt positivt resultat torde det bli nödvändigt att genom kraftiga prishöjningar eller

restriktioner försvåra åtkomsten av spritdrycker samtidigt som konsumtionen av vin och öl främjas.

Från likartade utgångspunkter avstyrkte kommittén lättnader i ciderförsäljningen.

Beträffande ölförsäljningen erinrade kommittén till en början (del VII sid. 95 f.) om de gynnsamma verkningar i fråga om begränsningen av den del av fylleriet, som kunde återföras enbart på pilsnerdricka, som åtföljt sänkningen av alkoholhalten i ölet från 3,2 till 2,6 viktprocent (från 10 till 2 à 3 % av samtliga). "Det har", framhåller kommittén vidare, "visat sig möjligt för de svenska bryggerierna att med denna låga alkoholhalt framställa en dryck, vars smak i stort sett torde ha accepterats av den stora allmänheten och mot vars hållbarhet veterligen inga allvarliga anmärkningar riktats."

Därefter redogör kommittén ingående för den påverkan av öl av olika alkoholhalt, som kunnat konstateras vid numera professor Goldbergs undersökningar, och kommer efter ingående överväganden fram till att det allmänna, mera fritt sålda ölet icke utan risk för skadeverkningar kan ges en högre alkoholhalt än 2,8 viktprocent. Samtidigt föreslås ett starköl, sålt endast av systembolaget. Till denna uppfattning anslöt sig departementschefen och särskilda utskottet vid 1954 års riksdag: Utskottet anförde bl. a.

Enligt utskottets mening talar övervägande skäl för propositionens alternativ. Såsom departementschefen framhållit innebär detta att det vanliga ölet hålles vid en nivå som kan anses betryggande ur nykterhetssynpunkt. Anmärkas må att en höjning av alkoholgränsen för vanligt öl sannolikt kommer att medföra att allt sådant öl göres starkare än nu. Även om det härigenom skulle få något bättre förutsättningar att konkurrera med spritdryckerna, kommer huvudsyftet — att främja en övergång till svagare drycker — så till vida att motverkas att man allmänt övergår från en svagare måltidsdryck till en starkare. Starkölet har, såsom departementschefen påpekat, bättre möjligheter att vinna terräng på spritdryckernas bekostnad. Såsom måltidsdryck skulle det däremot icke komma att spela någon större roll. Härtil kommer att en försäljningslagstiftning som är mera restriktiv än propositionens blir nödvändig om alkoholgränsen i vanligt öl sättes högre än 2,8 viktprocent. Det i propositionen framlagda förslaget till ölförsäljningsförordning bygger på förutsättningen att alkoholhalten maximeras till 2,8 viktprocent. Utskottet har vid sin genomgång av förslaget kunnat konstatera att man finge avstå från åtskilliga av de föreslagna lättnaderna och förenklingarna om alkoholhalten höjdes.

Erfarenheten efter den 1 oktober 1955 har på en punkt bekräftat riktigheten i nykterhetskommitténs och riksdagens förväntningar: det 2,8-procentiga ölet har kunnat säljas i de relativt fria former, den nya lagstiftningen medger, utan de nackdelar, som bl. a. enligt nykterhetskommitténs undersökningar under många år varit förknippade med det 3,2-procentiga ölet. Något missnöje från allmänhetens sida med det 2,8-procentiga öl som sålts enligt förordningens bestämmelser har icke kommit till vår kännedom.

Enligt vår mening bör den framgång, som 1954 års lagstiftning sålunda i detta hänseende inneburit, icke äventyras genom att de livsmedelsbutiker, som

nu tillhandahåller det 2,8-procentiga ölet, lika fritt får sälja ett 3,6-procentigt starköl.

Ett dylikt starköl kan nämligen uppenbarligen ännu mindre än det redan förefintliga 4,5-procentiga starkölet tävla med starkspriten. Dess verkliga roll kommer att vara dubbel: det kommer att till en del undantränga det 2,8-procentiga ölet i dess nuvarande användning som måltidsdryck, och det kommer genom sin lättillgänglighet särskilt å orter utan annan form av rusdrycksförsäljning och bland åldersgrupper, som ännu icke förvärvat vana att drieka spritdrycker, medverka till utformningen av alkoholvanor, som eljest icke skulle ha formats eller skulle ha kommit till stånd först vid en senare tidpunkt. Åtgärden kommer med andra ord att föranleda en breddning av dryckesvanorna, icke ett undanröjande av en del av den hittillsvarande spritförbrukningen till förmån för ett ökat bruk av starköl.

Inte heller eljest kan vi finna några bärande skäl för införande av ett starköl av den föreslagna typen.

Då vi icke kan ta på vårt ansvar att genom en anslutning till propositionen i denna del medverka till en breddning av alkoholbruket får vi med erinran om i tidigare motion gjord hemställan om avslag å det i prop. 76 framlagda förslaget om ändring i maltdryckstillverkningen hemställa,

att riksdagen måtte avslå de i propositionen 143 föreslagna ändringar i rusdrycks- och ölförsäljningsförordningarna i den mån desamma avser rätt till försäljning av ett 3,6-procentigt starköl.

Stockholm den 12 april 1957

<i>Gunnar Engkvist</i>	<i>Per Edvin Sköld</i>	<i>Einar Rimmerfors</i>
<i>Yngve Hamrin</i> i Jönköping	<i>Gunnel Olsson</i>	<i>Eric Nelander</i>
<i>Sam. B. Norup</i>	<i>A. Widén</i>	<i>John Lundberg</i>
<i>Etty Eriksson</i>	<i>Olle Dahlén</i>	<i>Wald. Svensson</i>
<i>Olof Johansson</i>	<i>Einar Dahl</i>	<i>Evert Svensson</i>
<i>Harry Carlsson</i>	<i>Sigfrid Löfgren</i>	<i>Einar Hæggbloom</i>
<i>Tekla Torbrink</i>	<i>S. Rimås</i>	<i>Margit Vinge</i>
<i>Hj. Åhman</i>	<i>John R. Anderson</i>	<i>Stig Alemyr</i>
<i>C. W. Carlsson</i>	<i>Sven Gustafson</i> i Göteborg	<i>Bengt Sjölin</i>
<i>Artur E. Lundqvist</i>	<i>Olof Hammar</i>	<i>Karl Kilsmo</i>
<i>Ture Königson</i>	<i>Ruben Swedberg</i>	<i>Johan Ahlsten</i>

<i>Axel Gustafsson</i> Borås	<i>Johan Ö. Ågren</i>	<i>Olof Persson</i>
<i>Elias Jönsson</i> i Sikås	<i>N. Stenberg</i>	<i>Elsa Lindskog</i>
<i>Uddo R. Jacobson</i>	<i>Augustinus Keijer</i>	<i>Henning Carlsson</i>
<i>Edvin Gustafsson</i> i Bogla	<i>John Eriksson</i> i Bäckmora	<i>Jan-Ivan Nilsson</i>
<i>Oscar Andersson</i>	<i>Arvid Nilsson</i> i Lönsboda	<i>Helge Lindström</i>
<i>John G. Löfroth</i>	<i>James I. A. Dickson</i>	<i>Märta Boman</i>
<i>Harald Hallén</i>	<i>Mac P. Hamrin</i> i Kalmar	<i>Harald Almgren</i>
<i>Viola Sandell</i>		<i>Lisa Johansson</i>

Nr 632

Av herrar **Kristenson** i Göteborg och **Johansson** i Norrköping, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 143, med förslag till förordning om ändring i rusdrycksförsäljningsförordningen den 26 maj 1954 (nr 521), m. m.

(Lika lydande med motion nr 499 i Första kammaren)

Stockholm den 12 april 1957

Valter Kristenson
i Göteborg

Rune Johansson
i Norrköping
